

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากประเทศได้มีความเจริญเติบโตก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการก่อสร้างประเภทอาคารสูงเกิดขึ้นจำนวนมาก ทำให้มีจำนวนผู้อยู่อาศัยหรือผู้ใช้อาคารสูงเพิ่มขึ้น อาคารประเภทอาคารสูง ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้จำนวนคนหรือผู้ใช้ประเภทอาคารสูงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรอาคารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวกับอาคารสูง พนักงานและผู้ใช้อาคารยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการอาศัยอาคาร ทำให้เกิดความปลอดภัยต่ำ ส่งผลให้พนักงานหรือผู้ใช้อาคารสูง เกิดความผิดพลาดในการใช้อาคารกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น จัดได้ว่าเป็นโรคชนิดไม่ติดต่อ อันเนื่องมาจากการทำงานหรือประกอบอาชีพและซึ่งเป็นโรคซึ่งเกิดจากการปรับปรุง (วิจิตร บุญยะ โหตระ, 2536) ทำให้เกิดการสูญเสียมากมายหลายประการ ทั้งที่สามารถประเมินออกเป็นตัวเงิน และไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงินได้ ซึ่งผู้บริหารหรือเจ้าของอาคารส่วนใหญ่มักจะมองข้ามความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุนี้ไปมองเพียงว่าต้องสูญเสียค่ารักษาพยาบาล พนักงานหรือผู้ใช้อาคารที่ได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย แต่แท้ที่จริงแล้วความสูญเสียมิได้มีเพียงแต่ค่ารักษาพยาบาลเพียงอย่างเดียว

ในการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานภายในอาคารสูงหรือสถานประกอบการ ครั้งหนึ่งๆ จะต้องสูญเสียจำนวนเงินที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าเงินทดแทน ค่าทำขวัญ และค่าประภัยชีวิตสำหรับพนักงานหรือผู้ใช้อาคารที่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งการบาดเจ็บมีตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยจนถึงสูญเสียอวัยวะสำคัญ เช่น แขนขา ตา การได้ยินของหู และการเสียชีวิตแต่ละปีมีผู้ประสบอันตรายจากการทำงานนับล้านราย บางรายถึงแก่เสียชีวิตและบางรายต้องพิการตลอดชีวิต พิจารณ์ทั้งหมดหรืออาจพิจารณาบางส่วน ส่วนใหญ่ของการประสบอันตรายพบว่าเป็นการได้รับบาดเจ็บที่ทำงาน ชั่วคราว แต่บางส่วนอาจต้องพักรักษาตัวเป็นเดือน ในการประสบอันตรายแต่ละครั้งนั้นย่อม ทำให้ผู้เคราะห์ร้ายเกิดความทุกข์ทรมานมีจำนวนไม่น้อยที่มีผลกระทบถึงครอบครัว และมีจำนวนมากที่ผู้เคราะห์ร้ายต้องเสียชีวิตหรือพิการตลอดไป ซึ่งได้ก่อให้เกิดความหายนะต่อชีวิตและครอบครัวอย่างมาก และยัง

ไปกว่านั้นการประสบอันตรายนั้นยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อการผลิต สูญเสียทรัพย์สินอีกด้วย (ชัยยุทธ ชาลิตินิธิกุล, 2532)

ลักษณะของการประสบอันตรายจากการทำงานนั้น สืบเนื่องมาจากการที่พนักงาน หรือ คนงานต้องทำงาน หรือปฏิบัติเพื่อให้ได้ชิ้นงานหรือผลผลิตออกมา และในการทำงานนั้นพนักงาน จะอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมการทำงาน และนอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ ยังชี้ให้เห็นระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของฝ่ายบริหารนั้น ก็เป็นปัจจัยหนึ่งของความปลอดภัยในองค์กร ดังนั้นปัจจัย ทั้งสาม คือ พนักงาน สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการจะมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ดังนั้นถ้าหาก ทั้งสามปัจจัยมีความเหมาะสม คือ พนักงานมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ ความปลอดภัยในการทำงาน มีความรู้ ความเข้าใจปฏิบัติงานเหมาะสม มีสิ่งแวดล้อมในการทำงานดี เหมาะสม ฝ่ายบริหารมีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยที่ดีก็ย่อมเป็นที่แน่ใจว่าจะไม่มีภัยจาก การทำงาน หากปัจจัยใด หรือทั้งสามปัจจัยมีความบกพร่องไม่เหมาะสม ก็อาจคาดหมายได้ว่า จะมีการประสบอันตรายจากการทำงานเกิดขึ้นได้อันเป็นผลทำให้พนักงานเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ จากอุบัติเหตุในการทำงานได้ (ชัยยุทธ ชาลิตินิธิกุล, 2532)

ตารางที่ 1.1 สถิติความรุนแรงของการประสบอันตราย ในช่วงปี 2552 – 2554

ปี	ความรุนแรง					
	ตาย	ทุพพลภาพ	สูญเสียอวัยวะ บางส่วน	หยุดงานเกิน 3 วัน	หยุดงานไม่ เกิน 3 วัน	รวมทั้งสิ้น
	จำนวน(ราย)	จำนวน(ราย)	จำนวน(ราย)	จำนวน(ราย)	จำนวน(ราย)	จำนวน(ราย)
2552	597	8	2,383	39,850	106,598	149,436
2553	619	11	2,149	39,919	103,813	146,511
2554	590	4	1,630	35,709	91,699	129,632

ขนาดสถานประกอบการและลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงาน ตารางที่ 1.2 แสดงข้อมูลการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน (รวมทุกกรณี)ระหว่าง พ.ศ. 2546 – 2554 จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ พบว่า ใน พ.ศ. 2554 สถานประกอบการที่มี ลูกจ้างจำนวน 200 – 499 คน มีการประสบอันตรายจากการทำงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาน ประกอบกิจการที่มีลูกจ้างจำนวน 20 – 49 คน และขนาด 1,000 คนขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน (รวมทุกรณี)

ระหว่าง พ.ศ. 2546 – 2554 จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ

ขนาดสถาน ประกอบการ	ปี พ.ศ.								
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
1 – 4 คน	4,349	5,256	5,758	5,404	5,568	5,009	5,035	4,469	-
5 – 9 คน	9,431	9,925	10,226	9,625	9,893	8,740	8,028	7,570	22,437
10 – 19 คน	15,653	15,936	16,278	16,177	15,334	13,934	12,759	12,038	11,002
20 – 49 คน	31,536	31,998	32,742	30,179	29,282	26,477	23,114	22,610	20,388
50 – 99 คน	26,707	27,683	27,606	26,765	25,153	23,195	19,182	18,258	15,158
100 – 199 คน	33,702	35,150	33,317	30,157	29,666	26,127	23,103	22,134	17,562
200 – 499 คน	41,996	42,283	41,944	41,482	38,642	33,113	25,884	26,448	22,134
500 – 999 คน	22,360	22,917	21,735	20,489	19,992	18,075	14,290	14,349	12,727
1,000 คนขึ้นไป	23,939	24,386	24,629	23,979	25,122	21,862	18,041	18,635	19,226
รวมทั้งหมด	210,673	215,534	214,235	204,257	198,652	176,502	149,436	146,511	129,632

อายุลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานตารางที่ 1.3 แสดงการจำแนกอายุลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานรวมทุกรณี ระหว่าง พ.ศ. 2546 – 2554 พบว่า ใน พ.ศ. 2554 กลุ่มของลูกจ้างที่ประสบอันตรายมากที่สุดคือระหว่าง 25– 29 ปี ตามด้วยกลุ่มอายุระหว่าง 30– 34 ปี และ 20–24 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 1.3 สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน (รวมทุกรณี)

ระหว่าง พ.ศ. 2546 – 2554 จำแนกตามอายุลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงาน

ขนาดสถานประกอบกิจการ	ปี พ.ศ.								
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
13-19	11,472	15,827	10,318	12,654	11,648	10,342	7,738	8,111	6,960
20-24	39,926	52,287	36,204	42,790	37,946	31,617	23,799	23,116	20,023
25-29	38,895	52,862	39,910	50,473	47,015	40,520	32,728	36,652	24,971
30-34	26,242	36,465	27,388	36,898	37,233	33,180	28,907	22,254	24,831
35 - 39	17,167	25,511	18,593	25,935	26,871	24,625	21,741	21,556	19,253
40-44	10,082	15,879	11,528	16,930	17,772	16,677	15,611	15,440	14,665
45-49	5,761	9,347	6,823	10,161	10,883	10,451	9,944	10,192	9,750
50-54	2,765	4,756	3,267	5,346	5,956	5,852	5,765	5,789	5,730
55-59	992	1,892	1,254	2,301	2,521	2,488	2,409	2,580	2,591
60 ปีขึ้นไป	382	708	421	769	807	750	794	819	858

จากปัญหาและข้อมูลสถิติดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยเป็นผู้ที่ทำงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการประเภทนี้ด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากรอาคารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมของบริษัท ซี.พี.แลนด์ จำกัด(มหาชน) อาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำการศึกษาระดับความสำคัญต่อการบริหารจัดการทางด้านความปลอดภัยของพนักงาน ใน บริษัทซี.พี.แลนด์ จำกัด (มหาชน) อาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์)
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสำคัญต่อการบริหารความปลอดภัยในการทำงานตามความคิดเห็นของพนักงานในอาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

$H_0: \mu = \mu$ เพศชายและเพศหญิงมีระดับความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของพนักงานบริษัท ซี.พี.แลนค์ จำกัด (มหาชน) อาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์) ไม่แตกต่างกัน

$H_1: \mu \neq \mu$ เพศชายและเพศหญิง มีระดับความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของพนักงานบริษัท ซี.พี.แลนค์ จำกัด (มหาชน) อาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์) แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษาพนักงานใน อาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์) ซึ่งดำเนินการให้บริการ บริหารจัดการอาคาร เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการบริหารความปลอดภัยที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะพิจารณาเฉพาะประเภทสถานประกอบกิจการบริการ – สำนักงานและอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน การประเมินผล และสอดคล้องตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

การศึกษากิจการบริหารทรัพยากรอาคาร ด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน บริษัท ซี.พี.แลนค์ จำกัด(มหาชน) ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาจากพนักงานบริษัท ซี.พี.แลนค์ จำกัด(มหาชน) ที่ประจำอาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์) จำนวน 180 คน
2. มุ่งศึกษาถึงการบริหารความปลอดภัยเฉพาะด้านความปลอดภัยและการพัฒนาสภาพการทำงาน ด้านการสนับสนุนมาตรการความปลอดภัย ด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยและการรายงานและสอบสวนอุบัติเหตุ และการป้องกัน เตรียมพร้อมและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินเป็นประเด็นสำคัญ
3. การเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน 2556

1.6 ขอบเขตที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การบริหารความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัท ซี.พี.แลนค์ จำกัด(มหาชน) ที่ประจำอาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์) 6 ด้าน คือ

1. ด้านระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัย
2. ด้านสำรวจความปลอดภัยและพัฒนาสภาพการทำงาน
3. ด้านการสนับสนุนมาตรการความปลอดภัย
4. ด้านฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย
5. ด้านการรายงานและสอบสวนอุบัติเหตุ และ

6. ด้านการป้องกัน เตรียมพร้อมและตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อทราบถึงผลการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย แล้วนำผลการดำเนินงานที่ยังบกพร่องไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้องค์กรที่ดำเนินกิจการให้บริการ บริหารจัดการอาคารทั่วไป ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประเภทอาคารสูง และการปฏิบัติตามมาตรการและข้อกำหนดต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด

3. ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นข้อมูล แนวทางแก้ไขปรับปรุง สำหรับบริษัทอื่นๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพของอาคารที่ใกล้เคียงกัน ปรับเปลี่ยนพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรอาคารด้านความปลอดภัย ของบริษัท ซี.พี.แลนด์ จำกัด(มหาชน) มีดังนี้

การบริหารจัดการทรัพยากรอาคาร หมายถึง การดำเนินการเชิงบริหารและจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานอาคาร การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาคารและตัวอาคารเอง อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การขจัดสภาพที่ไม่ปลอดภัยและการกระทำที่ไม่ปลอดภัยออกไป ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของพนักงานทุกคน

ระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย หมายถึง ระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดสรรบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การพิจารณาค่าตอบแทน การกระจายอำนาจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การใช้หลักการบริหารงานในการควบคุมอุบัติเหตุ มีการใช้ระบบประเมินวัดผลเกี่ยวกับความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ ได้มีระบบข้อมูลที่ดี ตลอดจนการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติด้านความปลอดภัย

การสำรวจความปลอดภัยและพัฒนาสภาพการทำงาน หมายถึง การตรวจสอบสภาพการทำงานและการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน และพัฒนาปรับปรุงสภาพการทำงาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน เช่น การตรวจตราพื้นที่อาคาร สำนักงาน ร้านค้า ผู้เช่าเพื่อหาจุดอันตราย หรือจุดที่ล่อแหลมอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีคุณภาพ ตลอดจนการจัดสภาพการทำงานที่เหมาะสมให้กับพนักงาน

การสนับสนุนมาตรฐานความปลอดภัย หมายถึง การส่งเสริมการปฏิบัติงานของพนักงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบของความปลอดภัยที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อก่อให้เกิดความ

ปลอดภัยในการทำงาน เช่น การสร้างแรงจูงใจให้มีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยโดยการ ชมเชยเมื่อพนักงานปฏิบัติตามกฎระเบียบ

การฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย หมายถึง การแนะนำฝึกอบรมและการให้ความรู้แก่พนักงานในด้านความปลอดภัยให้เป็นไปตามกฎระเบียบแห่งความปลอดภัยที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน เช่น การให้ คำแนะนำ การให้พนักงานที่รับเข้าใหม่หรือพนักงานที่เปลี่ยนตำแหน่งการทำงานใหม่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้รู้จักกับการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักรหรือขบวนการผลิตอย่างปลอดภัย

การรายงานและสอบสวนอุบัติเหตุ หมายถึง การสอบสวนวิเคราะห์หาสาเหตุและรายงานอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงาน เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดอุบัติเหตุและหามาตรการแก้ไขเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต

การวางแผน หมายถึง การกำหนดแผนงานหรือวิธีปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ขององค์กรหรือหน่วยงาน

การจัดองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้าง กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในกิจกรรมหรืองานขององค์กรหรือของหน่วยงาน

การควบคุม หมายถึง การวางมาตรฐานหรือเกณฑ์ของการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐานที่กำหนดตลอดจนการแก้ไข เพื่อนำไปสู่การวางแผนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การป้องกัน หมายถึง การระบุชี้และบันทึกการดำเนินการต่างๆ ที่สามารถทำได้อันมีผลต่อการลดภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น

ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจาก อุบัติเหตุ อุบัติภัย อันตราย การบาดเจ็บ การเกิดโรคจากการทำงานหรือการสูญเสีย

ภาวะฉุกเฉิน หมายถึง สภาวะที่มีอันตรายแฝงสูง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลต่อบุคคล ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม หรือเป็นสภาวะที่ยากต่อการควบคุมให้กลับสู่สภาวะปกติในทันทีทันใด

แผนฉุกเฉิน หมายถึง แผนฉุกเฉิน (Emergency Plan) หมายถึงแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในขณะเกิดภาวะฉุกเฉินขึ้นในองค์กร

พนักงานบริษัท หมายถึง พนักงาน บริษัท ซี.พี.แลนด์ จำกัด(มหาชน) ที่ประจำ อาคาร ซี.พี.ทาวเวอร์ 2 (ฟอร์จูนทาวน์)

SHE หมายถึง ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม (Safety, Health and Environment)